

Årsrapport 2018

Helgeland Museum avdeling Grane

Innhold

A. Formidling	2
A.1 Utstillinger, faglig formidling i egen avdeling, o.l.	2
A.2 Pedagogisk virksomhet	3
Skoleopplegg og virksomhet rettet mot unger	3
A.3 Publikumstiltak, arrangement, o.l.....	3
A.4 Faglig formidling utenfor egen avdeling og publisering.....	3
A.5 Bruk av anlegg utenom åpningstider/ ikke i museets regi	3
Utleie av lokaler, bruk under festivaler, o.l.	3
Uformelt bruk	3
A.6 Markedsføringstiltak/presens i media lokalt.....	3
A.7 Besøktall og statistikk	3
B. Forvaltning – samling.....	4
Forebyggende konservering	4
Katalogiserings- og registreringsarbeid.....	4
Formidlingsforberedende samlingsarbeid	4
Tilvekst	4
Status samling.....	4
C. Forvaltning – bygninger og anlegg.....	4
D. Forskning/ kunnskapsarbeid	5
E. Fornying.....	5
F. Forvaltning - administrativt	6
G. Avsluttende kommentar	6

A. Formidling

Formidlingen forgår på to arenaer som driftes av Helgeland Museum. Det er Grane Bygdetun, og utstillingen på Laksfors.

I tillegg blir Stavassgården mye brukt samt øvrige kulturminner i utmarken.

Bygdetunet har ingen fast åpningstid. Det er omvisning for grupper etter bestilling.

Utstillingen på Laksfors har svært gunstig åpningstid, kl. 11 – 21, fra 1. april til ut september. Store deler av det resterende året er det åpent i helgene.

A.1 Utstillinger, faglig formidling i egen avdeling, o.l.

Dato	Type	Sted	Samarbeid/anmerking
20.mar	Bussguiding	Mosj - Trofors-H.dal	Naturlige Helgeland
22.mar	Næring før og nå, 5. kl	Stavassdalen	Grane Barne og Ungdomsskole
04.apr	Kulturminnekveld	Fiplingdal	Grane næringsutvikling
05.apr	Kulturminnekveld	Majavatn	Grane næringsutvikling, kulturminneplan
09.apr	Kulturminnekveld	Grane	Grane næringsutvikling, kulturminneplan
12.apr	Kulturminnekveld	Svenningdal	Grane næringsutvikling, kulturminneplan
17.apr	Kulturminnekveld	Trofors	Grane næringsutvikling, kulturminneplan
24.apr	Yrkesmesse	Hattfjelldal	Helmus, avd. Hattfjelldal
11.mai	Foredrag	Laksfors	Laksfors
12.jun	Skoleelever fra Vefsn	Laksfors	Ingen
12.jun	Skoleelever fra Vefsn	Bygdetunet	Ingen
16.jun	Granedagslørdag	Bygdetunet	Granedagskomiteen
17.jun	Stavassdag	Stavassgården	Stavassdalens Venner
03.jul	Historisk vandring m Steinar	Jordbrudalen	Lomsdal Visten Nasjonalpark
10.jul	Vandring til Marsøra	Marsøra	Naturlige Helgeland
10.jul	Foredr. Vefsn Bibliotek	Vefsn Bibliotek	Vefsn Regionalpark
20.aug	Foredr. Fløting Skogmansforb	Mo i Rana	Ingen
27.aug	Foredrag Distriktsenteret	Laksfors + Bygdetunet	Grane næringsutvikling
28.aug	Vandring til Marsøra,	Marsøra	Naturlige Helgeland
12.sep	Lærere, kulturspor i landskapet	Stavassdalen	Prosekt KIL
20.sep	Foredrag Nordlandsseminar	Rognan	Museene i Nordland
21.sep	Foredrag sparebankpensjonister	Laksfors	Laksfors
22.sep	Bokslipp Fløterbok	Mjaavatenbrygga	Selhornet og Helgeland Event
05.okt	Fløterforedrag	Jacobsenbrygga	Avd. Vefsn
20.nov	Nord Tr.I Fylkesting,	Laksfors	Laksfors
01.des	Julemarked	Bygdetunet	Ingen
08.des	Bokdag, pres fløterbok	Vefsn Bibliotek	Vefsn Bibliotek
10.des	Fløterbok i Hattfjelldal	Fjellfolkets Hus	Avd. Hattfjelldal
11.des	Fløterbok i Grane	Grane Bygdetun	Ingen
18.des	Landbr. skolen Fløterforedrag	Grane Bygdetun	Vefsn Videreg. skole, Studiested Marka

A.2 Pedagogisk virksomhet

Stravassgården brukes flere ganger i året med skoleelever både fra barneskole, ungdomsskoler, videregående skoler og folkehøgskoler.

Lokalene på skolen og på bygdetunet brukes også.

Skoleopplegg og virksomhet rettet mot unger

- «Næring før og nå», 5. klasse på Stavassgården
- Yrkesmesse i Hattfjelldalen.
- Ungdomsskoleelever fra Vefsn på Laksfors og på bygdetunet
- Vefsn videregående skole, studiested Marka. Tømmerfløyting.

A.3 Publikumstiltak, arrangement, o.l.

- Granedager med arrangement både fredag og lørdag.
- Julemarked med salgsboder og matservering

A.4 Faglig formidling utenfor egen avdeling og publisering

- Bussguiding
- Yrkesmesse
- Vandrings til Marsøra to ganger
- Foredrag, tømmerfløyting, på Vefsn Bibliotek
- Fløterforedrag, Nord-Norsk Skogmansforbund, Mo i Rana.
- Foredrag Nordlandsseminaret i Rognan
- Bokslipp fløterbok, Mjaavatenbrygga
- Fløterforedrag, Jacobsenbrygga
- Bokpresentasjon, fløterbok på Vefsn Bibliotek
- Bokpresentasjon, fløterbok Fjellfolkets hus i Hattfjelldal.
- Boken «Vefsnavassdraget. 100 år med tømmerfløyting» gitt ut i september.
- Boken «Svenningdal Trevarefabrikk 100 år» gitt ut i april.

A.5 Bruk av anlegg utenom åpningstider/ ikke i museets regi

- Dementteamet i Grane kommune er med brukere på bygdetunet en dag i uken.
- Bygdetunet ble brukt som base for kommersiell rafting i Austervefsna i 4 måneder.
- Brukes til diverse gebursdager og andre festlige anledninger av private.

Utleie av lokaler, bruk under festivaler, o.l.

- Brukes som arena for Vefsn Elvefestival.

Uformelt bruk

Bygdetunet brukes jevnlig hele året som friluftsområde. Både korte besøk, og lengre besøk der bålplassene nede ved elven blir benyttet. Det er alltid ved der som er til fri bruk.

A.6 Markedsføringstiltak/presens i media lokalt

- Artikler i Grane Bygdeblad
- Mye positiv omtale i forbindelse med Vefsn Elvefestival.
- Mye positiv omtale i forbindelse med kommersiell rafting.

A.7 Besøksstall og statistikk

Totalt besøksstall er på ca. 4.100.

Det meste av besøket er på de større arrangementene, og på utstillingen på Laksfors.

B. Forvaltning – samling

Forebyggende konservering

Det meste av gjenstander står i husene på bygdetunet, så de viktigste oppgave når det gjelder forebyggende arbeid er å passe på at det er tette tak, tilfredsstillende brannsikring og sikring mot innbrudd.

Katalogiserings- og registreringsarbeid

Det er en person som registrerer gjenstander i Primus. Denne personen er lønnet gjennom NAV, og uten kostnad for HM.

Formidlingsforberedende samlingsarbeid

Det tas inn gjenstander, der det blir gitt beskjed til giver at dette er gjenstander som ikke blir registrert og inngår i vår samling, men kan bli brukt som rekvisitter i utstillinger eller under foredrag og ekskursjoner.

Tilvekst

Det er ikke tatt inn gjenstander i 2018.

Status samling

Det meste av gjenstandene er i husene på bygdetunet.

Museet disponerer to rom i kjelleren på kommunehuset på Trofors, der det oppbevares en del gjenstander og litteratur. Disse rommet har akseptable forhold når det gjelder klima og sikkerhet.

I 2016 fikk Helgeland Museum forvaltingsansvaret for en stor samling med norskprodusert fiskeutstyr, Kirkengsamlingen. Deler av denne ble registrert i forbindelse med at deler av samlingen ble stilt ut på Laksfors.

Resten av samlingen er nå forsvarlig oppbevart i eget rom på kommunehuset på Trofors.

C. Forvaltning – bygninger og anlegg

Det er ikke utført større arbeider på bygninger på bygdetunet i 2018.

Etter at det ble oppdaget stokkmaur i ett av husene ble det inngått avtale med Pelias skadedyrbekjempelse, som skulle fjerne stokkmauren, og drive forebyggende arbeid.

Det er en fiskeplass med universell tilpassing på bygdetunet. Vannet har gravd bort en del masse. Ble ikke reparert i 2018

D. Forskning/ kunnskapsarbeid

Avdelingsleder i Grane har vært involvert i følgende eksterne prosjekter:

- **Kulturspor i landskapet (KIL)**, som er et Botnia Atlantica prosjekt med norske og svenske aktører.
Prosjektets hovedmål er å lære skolene å bruke kultursporene i landskapet tverrfaglig. Det skal bl.a. opprettes et etterutdanningsstudie for lærere, som gir 10 studiepoeng.
- **Opplev Helgeland**. Et prosjekt der det etableres et bedriftsnettverk mellom reiselivsbedrifter og leverandører av opplevelser. Helgeland Museum er her en aktør for å levere kultur og historie som opplevelser.
- **Tømmerfløting i Vefsnavassdraget**. Et prosjekt som startet i 2014. Ble avsluttet med utgivelse av boken «Vefsnavassdraget. 100 år med tømmerfløyting» i september 2018.
- **Svenningdal Trevarefabrikk 100 år**. Bok i forbindelse med Svenningdal Trevarefabrikks 100 års-jubileum. Avd. leder i Grane har «assistert» med bl.a. bilder og intervjuer.
- **Samiske stedsnavn**. Dette er et prosjekt i regi av Nordland Fylkeskommune for å registrere samiske stedsnavn som ikke står på kart. Kartkoordinater, samisk navn og norsk betydning blir registrert.
- **Regional kulturminneregistrering**. Et prosjekt i regi av Nordland fylkeskommune der regionalt viktige kulturminner blir registrert i kommunene på Indre Helgeland. D.v.s. Vefsn, Grane, Hattfjelldal, Hemnes og Rana. Ble startet i 2017, og er enda ikke sluttført.
- **Økt verdiskaping i skogen**. Et prosjekt i regi av "Kystskogbruket" der det bl.a. er fokus på skogsvirke til bygningsvern. Ble avsluttet i 2018 med et seminar i Mosjøen.
- **Skogstuer og skogsarbeiderliv** er arbeidstittelen på et bokprosjekt der det skal registreres skogstuetomter og historier fra skogsarbeiderlivet i Vefsn, Grane og Hattfjelldal. Oppstart i 2018, og planlagt avsluttet i løpet av 2018.

E. Fornying

Samarbeid internt:

Det er noe samarbeid internt mellom avdelingene, men her er det nok et potensiale.

- Det har blitt noen foredrag om tømmerfløting utenom egen kommune
 - Tre i Vefsn
 - Ett i Rana
 - Ett i Hattfjelldal
- Sitter i arbeidsgruppe for ny basisutstilling i Hommelstø.
- Sender bilder og artikler som jeg mener er interessante for andre avdelinger.

Samarbeid med andre aktører:

- Lomsdal-Visten nasjonalpark
- Grane Næringsutvikling
- Grane kommune
- Naturlige Helgeland
- Laksforsen
- Vefsna Lodge
- Grane Frivilligsentral
- Nordland Fylkeskommune
- Nord Universitet
- Norsk Skogmuseum
- Västerbotens Museum

- Stavassdalens Venner
- River North, raftefirma
- Polarsirkelen Friluftsråd

Kurs/seminar:

- Studietur til Aberdeenområdet i Scotland i regi av prosjektet «Opplev Helgeland».

F. Forvaltning - administrativt

Avdelingen har ikke museumsbutikk, men selger litt litteratur.

Avdelingen har god økonomi.

Planer rulleres og revideres i henhold til krav fra Helgeland Museum

G. Avsluttende kommentar

2018, som en del av de foregående år, er preget av deltakelse i en del prosjekter. Dette gjør at det blir litt mindre tid til lokale initiativ og arrangementer, og til stell og vedlikehold på bygdetunet.

Men prosjektdeltakelsen vil gi frukter:

- Kulturspor i Landskapet. ⇨ Skolene vil bruke kulturminner i landskapet mer.
- Opplev Helgeland. ⇨ Reiselivsbedrifter vil bruke Helgeland Museum mer.
- Tømmerfløting i Vefsna. ⇨ Mye kunnskap er samlet og formidlet «for evigheten».
- Samiske stedsnavn. ⇨ Kunnskap om stedsnavn, som ville vært borte om få år, blir samlet i en database.

Møter på Norsk Skogmuseums rådsmøte, som en av to representanter fra de «små» avdelingene i skognettverket.

Avdelingsleder er sekretær for område sør i Helgeland Museum.